

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD:	179	180
Mr RENE DE JONGH. — De nieuwe wet betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen.	3° Met werklieden worden gelijkgesteld de bedienden die blootstaan aan dezelfde gevaren en wier jaarwedde 2400 frank niet te boven gaat;	Zij kunnen te dien einde onderhandelen met Gemeenschappelijke Verzekeringskassen door de hoofden van ondernemingen ingesteld, of met maatschappijen van verzekering tegen vaste premieën, of zich aansluiten bij de Algemeene Spaar- en Lijfrentkas welke gemachtigd is eene arbeidsongevallenverzekeringskas in te richten.
RECHTSPRAAK.	4° Nauw verband met de arbeidsovereenkomst;	15° Teneinde de getroffen en de recht-hebbenden te waarborgen tegen gebeurlijk onvermogen van niet-verzekerde bedrijfs-hoofden wordt een « Waarborgfonds » tot stand gebracht, aan de deposito- en consignatiekas verbonden.
Hof van Beroep Brussel. — 18 Oogst 1931. — Wet van 9 April 1930 - Rechtspleging.	5° Genees- en artsienkundige kosten gedaan gedurende de eerste zes maanden zijn ten laste van den patroon;	Dit waarborgfonds wordt in stand gehouden door bijdragen der niet-verzekerde bedrijfshoofden welke niet ontheven zijn bij ministerieele beslissing wegens vol-doende verleende waarborgen.
Hof van Beroep Brussel. — 23 Oct. 1931. — Vlaamsche taal in rechtszaken - Wet van 9 April 1930.	6° De getroffene heeft niet de vrije keus van geneesheer en apotheker wanneer de patroon een genees- en artsienkundige dienst heeft ingesteld; in andere gevallen: vrije keus.	16° De Vrederechter is bevoegd voor alle rechtsvorderingen betreffende uit te keeren vergoedingen; — in laatsten aanleg tot 300 fr.
Burg. Rechtb. Dendermonde. — 17 Dec. 1931. — Bevel van persoonlijke verschijning der partijen voor den Vrederechter is beslissend op tusschengeschied en vatbaar voor beroep - Persoonlijke verschijning van advocaat met gewezen client niet geoorloofd.	7° In geval van voortdurende werkkrachtvermindering en ook gedurende het tijdperk der verpleging wordt de geldelijke vergoeding berekend op grond van het gemiddeld dagloon en van 50 % der werkkrachtvermindering;	17° Partijen mogen vrijwillig hun akkoord aangaande de regeling van het ongeval door den vrederechter doen vaststellen.
Boetstr. Rechtb. Tongeren. — 27 Oct. 1931. — Buurtweg op privaten eigendom - inschrijving op atlas - publieke erfdenatbaarheid - vergoeding.	8° De carentietijd is zeven dagen;	18° De rechtsvordering tot betaling van vergoeding verjaart door verloop van 3 jaar; de eisch tot herziening kan ingesteld worden gedurende 3 jaar vanaf het akkoord of eindvonnis; ingesteld rechtsge-ding vervalt na verloop van 4 maanden sedert tusschenvonnis;
Burg. Rechtb. van Yper. — 22 April 1931. — Recht van natrekking inzake roerende goederen - Opstal.	9° De vergoeding wordt toegekend onder vorm van rente waarvan het kapitaal berekend wordt volgens het barème ge-gegd bij de algemeene verordening van 29-8-1904 en rekening houdend met een in-trest van 3 % en een last van 3 %;	19° Eene commissie voor arbeidsongeval-len wordt ingesteld: zij bestaat uit elf le-den waartusschen een vertegenwoordiger der bedrijfshoofden en een vertegenwoor-diger der werklieden.
Werkrechtensraad van beroep Antwerpen. — 19 Oct. 1931. — Interpretatie dienstcontract - Verzending.	10° In geval van overlijden:	20° In ruil van de « forfait » zijn de werkgevers en hunne aangestelden ontsla-gen van alle burgerlijke aansprakelijkheid ten opzichte der getroffen en rechtheb-benden.
MEDEDEELINGEN. — In onze faculteiten. Prof. Dr. Mr. J. Wilms.	A. — 75 fr. wordt voor begrafeniskosten toegekend;	De werkgever die « opzettelijk » een on-geval zou veroorzaakt hebben blijft noch-tans bij uitzondering « burgerlijk aanspra-kelijk ».
RECHTERLIJK LEVEN.	B. — Het kapitaal dat zou toekomen aan den getroffene op grond van 30 % van zijn loon, wordt omgezet in lijf- of tijdelijke rente, opvolgend ten voordeele van hier-na vermelde groepen van rechthebbenden:	21° Rechten tegen andere derde aanspra-kelijke personen dan den patroon of zijne aangestelden, blijven behouden ten voor-deele van getroffen en rechthebbenden, en zoo deze verzuimen er gebruik van te maken, ten voordeele van den patroon. De patroon is van de hem opgelegde ver-plichtingen ontslagen tot het bedrag der toegekende schadeloosstelling.
BALIELEVEN.	a) — de weduwe, de steun-genietende weduwnaar, de wettige of erkende kinde-ren beneden de 16 jaar;	22° De wet is van openbare orde: alle met de wet strijdige overeenkomsten zijn nietig.
	b) — de steun-genietende kleinkinderen beneden de 16 jaar, de steun-genietende bloedverwanten in opkomende lijn;	
	c) — de steun-genietende broeders en zusters beneden de 16 jaar;	
	C. — De rente is tijdelijk voor kinde-ren en kleinkinderen, broeders en zusters en houdt op wanneer deze den ouderdom van 16 jaar bereikt hebben.	
	11° De rechter mag de uitkeering in ka-pitaal toestaan van een derde der waarde der rente; van de geheele waarde indien de rente 60 fr. niet bereikt. De patroon moet gehoord worden.	
	12° Het grondslagloon is:	
	a) het werkelijk loon, het vorig jaar verdiend in de betrokken onderneming;	
	b) voor arbeiders sedert min dan een jaar werkzaam in de betrokken onderne-ming, het loon van gelijksoortige arbei-ders sedert meer dan een jaar in de be-trokken onderneming werkzaam;	
	c) In seizoenondernemingen: de samen-gevoegde verdiensten van het vorig jaar;	
	d) voor arbeiders beneden de 16 jaar en voor leergasten: het loon van den minst betaalden arbeider en 's minstens 365 fr.	
	13° Het maximum grondloon is: 2400 frank.	
	14° De bedrijfshoofden nochtans zijn ontslagen van de lasten door deze wet op-gelegd mits een overeenkomst te sluiten met een door den staat gemachtigde ver-zekeringsinrichting.	

De nieuwe wet betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen

Te rekenen van 1 Januari aanstaande zal de wet van 18 Juni 1930 toegepast worden op de arbeidsongevallen.

De wet van 18-6-1930, samengeordend met de niet ingetrokken of niet gewijzigde bepalingen der wetten dd. 24 December 1903, 3 Oogst 1926, 15 Mei 1929 en 30 December 1929, wordt thans betiteld: « Wet betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen. »

« Dat het vraagstuk van de schadeloosstelling van de arbeidsongevallen doorlopend van belang blijft, wordt bewezen door het getal slachtoffers die ieder jaar, met eene ontstellende regelmatigheid, een zwaren tol aan de nijverheid blijven betalen.

Wij lezen in een interessante studie van den heer Nestor Laurent over het voorkomen van arbeidsongevallen: « In België gebeuren er, het een jaar door het ander, 175.000 arbeidsongevallen, waarvan 600 met doodelijken afloop, 5000 met bestendige invaliditeit, 1500 met eene tijdelijke ongeschiktheid van meer dan 28 dagen. » En deze cijfers slaan alleen op de ongevallen die voorkomen in de ondernemingen aan de vorige wet onderworpen. » (1)

De algemeene beoordeeling der getroffen schikkingen werd door ons niet beoogd. De ongevallenwet heeft de sociale wetgeving aanzienlijk en gunstig gevorderd en eenieder is het daarmede eens.

De Conventie van Genève van 10 Juni 1925, welke de grondbeginselen van vele dier schikkingen bepaalde, werd anderzijds door bijna alle Staten van Europa bijgetreden, zoodat thans algemeene kritiek bepaald uitgesloten is.

Het doel dat wij ons voorstellen is de eenvoudige ontleding van den tekst der wet en de beknopte toelichting ervan op grond der parlementaire bescheiden en handelingen der Kamers, soms ook bij vergelijking met den franschen tekst, en in verband met vaste rechtspraak. Tevens hebben wij ons voorgenomen de Koninklijke en Ministerieele besluiten van uitvoering te verzamelen alsmede barème's en tabellen, internationale conventies en bestuurlijke onderrichtingen.

Vooraleer in de bijzonderheden te treden welke het voorwerp dezer studie uitmaken, willen we, in breede trekken, herinneren

aan de kenschetsende hoofdbeginselen der ongevallen wet van 1903 en aanduiden hoe zij progressief aangepast, gewijzigd, aangevuld en opnieuw geordend werd.

De hoofden van ondernemingen weten dat zij geen strenger plicht hebben, in menschlievend en economisch opzicht, dan te zorgen voor de veiligheid van hun personeel, maar de wetgever wenschte buitendien, bij middel eener forfaitaire gedeeltelijke schadeloosstelling, op zekere en snelle wijze, alle arbeidsongevallen te vergoeden.

« Berechtiging en niet steun wordt beoogd. De Wet berust op dit rechtsbeginsel: binnen de grenzen van de arbeidsovereenkomst beheerscht door de wet van 10 Maart 1900, zoodra een ongeval gebeurt, in stede van zich af te sloven om een fout op te zoeken, die dikwijls onbeduidend is, handelt men meer in overeenkomst met de werkelijkheid der feiten wanneer men het ongeval beschouwt als staande in verband met den aard zelf van het bedrijf; alsdan betaamt het dat men de vergoeding op een forfaitaire wijze tusschen den patroon en den arbeider verdeelt. Maar om het aldus opgevat begrip van de « forfaitaire vergoeding » te rechtvaardigen, is het bestaan van de arbeidsovereenkomst, welke een rechtsband en niets anders is, onvoldoende; er moet vooraf en feitelijk een « beroepsgevaar » bestaan, eigen aan het bedrijf zelf, onafscheidelijk van de gemeenschappelijke werking van het kapitaal en den arbeid ». (2)

Het bestaan van dit beroepsgevaar is algemeen aangenomen.

Hieronder de kenmerkende schikkingen der:

« WET VAN 1903 »
(van toepassing sedert 1 Juli 1905)

1° Het verplichtend vergoeden, op forfaitaire wijze, van alle arbeidsongevallen, overkomen aan werklieden, in bijna alle nijverheidsondernemingen, en in groote landbouwinrichtingen en handelsmagazijnen. (3)

2° Vrijwillige onderwerping aan de wet is geoorloofd; (ingetrokken door de wet van 18 Juni 1930);

De praktische toepassing heeft de voordeelen der wet doen waardeeren maar tevens de leemten en onvolmaaktheden ervan in het licht gebracht.

Zes achtereenvolgende wetten, deze van 27 Augustus 1919, van 7 Augustus 1921, 3 Augustus 1926, 25 Mei 1929, 30 December 1929 en 18 Juni 1930, hebben aan de van kracht zijnde wetgeving verscheidene en merkelijke verbeteringen gebracht, terwijl de berekening van renten en réserves gewijzigd werd door de barème's gevoegd bij de K. B. van 7 December 1920 en 12 November 1929. (5)

WET VAN 27 AUGUSTUS 1919 (van toepassing vanaf 15-9-1919)

3° Met werklieden worden gelijk gesteld de bedienden die bloot staan aan dezelfde gevaren en wier jaarwedde 4000 frank niet te boven gaat (voorheen 2400 fr.);

12° d) — Het grondslagloon is: voor arbeiders beneden de 16 jaar en voor leergasten: het loon van den minst betaalden arbeider en 's minstens 730 fr. (voorheen 365 fr.);

13° Het maximum grondloon is 4000 fr. (voorheen 2400 fr.).

BAREME GEVOEGD BIJ HET K. B. VAN 7 DECEMBER 1920 (van toepassing vanaf 25 December 1920)

9° Kapitalen, renten en reserves worden berekend volgens nieuw barème, rekening houdend met een intrest van 4 % en een last van 5 %;

11° De last van 5 % is niet verschuldigd voor kapitalen rechtstreeks aan belanghebbenden uitbetaald.

WET VAN 7 AUGUSTUS 1921 (van toepassing vanaf 14 Augustus 1921)

3° Met werklieden worden gelijk gesteld de bedienden die bloot staan aan dezelfde gevaren en wier jaarwedde 7300 fr. niet te boven gaat (voorheen 4000 fr.).

12° d) — Het grondslagloon is: voor arbeiders beneden de 16 jaar en voor leergasten: het loon van den minst betaalden arbeider en 's minstens 1500 fr. (voorheen 730 fr.).

13° Het maximum grondloon is 7300 fr. (voorheen 4000 fr.).

WET VAN 3 AUGUSTUS 1926 (van toepassing van af 21 Oogst 1926)

3° Met werklieden worden gelijk gesteld de bedienden die bloot staan aan dezelfde gevaren en wier jaarwedde 12.000 fr. niet te boven gaat (voorheen 7.300 fr.).

10° In geval van overlijden:

A. — 400 frank wordt voor begrafeniskosten toegekend (voorheen 75 fr.).

12° Het grondslagloon is: voor arbeiders beneden de 21 jaar (voorheen 16) en voor leergasten: het loon van den minst betaalden arbeider en 's minstens 2500 fr. (voorheen 1500 fr.).

13° Het maximum grondloon is 12.000 frank (voorheen 7.300 fr.).

WET VAN 15 MEI 1929

A. — Bepaling toepasselijk vanaf 1 Juli 1929

13° Het maximum grondloon is 20.000 frank.

B. — Bepalingen toepasselijk vanaf 1 Januari 1930

5° A. — Medische, heelkundige en pharmacapeutische verplegingskosten gedaan tot het einde van het herzieningsdijderk zijn ten laste van den patroon. (voorheen tijdens zes maanden).

B. — De kosten voor orthopedische toestellen en deze voor het kunstmatig vervangen van lichaamsdeelen zijn insgelijks ten laste van den patroon.

7° In geval van voortdurende werkkrachtvermindering en ook gedurende het tijdperk der verpleging wordt de geldelijke vergoeding bereken, vanaf den 29sten dag, op grond van het gemiddeld dagloon

en van 66,66 % (voorheen 50 %) der werkkrachtvermindering.

Voor sommige zwaar gekwetsten kan de geldelijke vergoeding berekend worden op grond van een procent welk 80 % der werkkrachtvermindering kan bereiken. (voorheen 50 %).

8° De carentietijd is afgeschaft: kleine ongevallen met eene werkonbekwaamheid tijdens minder dan acht dagen moeten dus ook vergoed worden.

10° In geval van overlijden:

A. — 750 fr. wordt voor begrafeniskosten toegekend. (voorheen 400 fr.).

B. — Het kapitaal dat zou toekomen aan den getroffen op grond van 30 % van zijn loon, wordt niet meer zooals voorheen omgezet ten voordeele der rechthebbenden.

Er wordt bepaald dat aan hiernavermelde rechtverkrijgenden een lijfrente verschuldigd is, waarvan het bedrag wordt berekend, onder inachtneming van den leeftijd van den getroffen en den rechtverkrijgende, naar benedenopgegeven bedragen, afhankelijk van het loon.

1ste CATEGORIE VAN RECHTVERKRIJGENDE		Tot grondslag genomen bedrag
1. Art. 6, 2°, Echthe- noot(e)		30 %
2. Art. 6, 2°, Vader C, alinea 1 Moeder	indien er noch echtge- noot(e) noch kind is	20 % 20 %
3. Art. 6, 2°, Vader 2de alinea Moeder	indien er een echtge- noot(e) is, maar geen kinderen	15 % 15 %
Art. 6, 2°, C, Grootvader C, 3e alinea Grootmoeder (1°)	indien er noch echtge- noot(e) noch kinde- ren, noch vader of moeder zijn.	15 % 15 %
Art. 6, 2°, C, Grootvader 3e alinea Grootmoeder (2°)	indien er een echtge- noot(e) is, maar noch kinde- ren noch va- der of moe- der zijn.	10 % 10 %

In de Pasimonie 1929 en in Bulletin Usuel des Lois et Arrêtés 1929, wordt bij vergissing vermeld: S'il y a un conjoint sans enfants, sur un taux de 15 % pour chaque bénéficiaire.

2de CATEGORIE VAN RECHTVERKRIJGENDE		Tot grondslag genomen bedrag
4. Art. 6, 2°, Kind B, alinea 1	(vaderloos of moederloos) maximum 45 %	15 %
Art. 6, 2°, B, Kind alinea 2	(wees, die beide ouders heeft verlor- ren) maximum 60 %	20 %
5. Art. 6, 2°, Kleinkind D, alinea 1	(vaderloos en bij ge- brek aan kinderen of echtgenoot maximum 45 %)	15 %
Art. 6, 2°, D, Kleinkind alinea A	(vaderloos en indien er kinderen zijn maar geen echtge- noot) maximum 45 %	15 %
6. Art. 6, 2°, Broeder, E, zuster	(bij gebrek aan echtge- noot, kin- deren, vader moeder of kleinkinde- ren) maximum 45 %	15 %

C. — De rente is tijdelijk voor de rechthebbenden der 2de categorie: kinderen, kleinkinderen, broeders en zusters en eindigt wanneer deze den ouderdom van 18 jaar bereikt hebben (voorheen 16 jaar).

D. — Er wordt vereischt van de rechthebbenden aangeduid onder n^{rs} 2, 3, 5 en 6, dat zij voordeel genoten uit het loon van den getroffen. Worden als dusdanig aanzien degenen die onder hetzelfde dak leefden. (6)

E. — Bedoelde renten zijn verschuldigd op den dag van het overlijden van den getroffen.

12° 2. — De patroon is gehouden aan zijne werklieden en bedienden een loonboekje uit te reiken.

19° De commissie voor arbeidsongevallen bestaat uit 15 leden waartusschen twee vertegenwoordigers der bedrijfshoofden, twee vertegenwoordigers der werklieden, een vertegenwoordiger der Gemeenschappelijke Kassen en een vertegenwoordiger der maatschappijen met vaste premien.

KONINKLIJK BESLUIT VAN 12 NOVEMBER 1929, MET BAREME (toepasselijk van af 1 Januari 1930)

9° De vergoeding wordt toegekend voor echtgenoot(e) en ascendenten volgens barèmes en tabellen, rekening houdend met een intrest van 5 % en een last van 4 %.

11° De uitkeering in kapitaal uitbetaald aan rechthebbenden wordt vermeerderd met voormelden last van 4 %. (De wettelijkheid dezer schikking is betwist.)

WET VAN 30 DECEMBER 1929 (toepasselijk vanaf 1 Januari 1930)

De premies voor de loopende verzekeringscontracten mogen met 15 % vermeerderd worden.

WET VAN 18 JUNI 1931 (toepasselijk vanaf 1 Januari 1932)

1° De wet is toepasselijk op alle hoegenaamde ondernemingen bijna zonder uitzonderingen.

3° Met werklieden worden gelijkgesteld alle beambten onderworpen aan de arbeidsovereenkomst voor bedienden (wier jaarwedde 24.000 fr. niet te boven gaat).

6° Zelfs wanneer de patroon een genees-artsenijkundigen dienst heeft ingesteld, heeft de getroffen de vrije keus tusschen ten minste drie geneesheeren.

Patroon en werkman hebben het recht medisch toezicht uit te doen oefenen.

11° De Rechter kan de geheele waarde der rente in kapitaal toestaan indien de jaarlijksche rentetermijnen geen 300 fr. bedragen (voorheen 60 fr.) (7). De patroon moet niet meer noodzakelijk gehoord of opgeroepen worden.

12° Het grondslagloon is:

D. — Voor arbeiders beneden de 21 jaar en voor leergasten: het gemiddeld loon van de andere meerderjarige en valide arbeiders en 's minstens 3.650 fr.

2. — Het tijdperk van toevallige werkloosheid wordt voor het samenstellen van het grondslagloon aanzien als werktijd.

F. — Loonen verdiend in verscheidene ondernemingen op een zelfden achturedag mogen samengevoegd worden;

G. — Het loon van een getroffen die minder dan het gewoon aantal uren werkt, wordt vermeerderd met het onderstelde loon voor de uren waarop hij niet arbeide.

16° De Vrederechter is ook bevoegd in zaken betreffende verzekeringen en ontstaan naar aanleiding der vergoeding van het arbeidsongeval.

De Vrederechter is bevoegd in laatsten aanleg tot 400 fr.

17° Getroffen overeenkomsten betreffende vergoedingen voor arbeidsongevallen moeten aan de beoordeeling van den Vrederechter onderworpen worden.

18° De rechtsvordering tot betaling van vergoedingen verjaart na drie jaar; deze verjaring is gestuit door eene rechtsvordering gesteund op een anderen rechtsgrond.

Ingesteld rechtsgeding vervalt na verloop van vier maanden sedert tusschenvonnis; den vervaltermijn kan door een vonnis verlengd worden.

21° De patroon mag zijne rechten doen gelden tegen derde aansprakelijke personen.

Zelfs wanneer de getroffen, die reeds forfaitaire vergoeding trok, tegenover den derde aansprakelijke, voor het overige gedeelte der schade, zijne rechten doet gelden.

De patroon is niet, zooals voorheen, ontslagen tot het bedrag der toegekende schadeloosstelling maar nagenoeg zooals aangeduid door volgende voorbeelden:

1° in geval van geheele aansprakelijkheid van den derde: de patroon betaalt de forfaitaire vergoeding zooals voorzien door de wet, b.v. op grond van 2/3 of 66,66 % der werkkrachtvermindering of voor eene totale schade van 90.000 fr. de som van 60.000 fr.; de derde aansprakelijke betaalt de geheele stoffelijke schade of 90.000 fr.; de getroffen heeft 150.000 fr. getrokken, zijnde 60.000 fr. meer dan het bedrag der algeheele stoffelijke schade; deze som van 60.000 fr. welke de getroffen te veel ontvangen heeft, moet terug betaald worden aan den patroon, die de forfaitaire vergoeding uitkeerde.

2° In geval van gedeeltelijke aansprakelijkheid van den derde:

a) de patroon moet de forfaitaire vergoeding betalen zooals de wet het voorschrijft, b.v. op grond van 2/3 of 66,66 % der werkkrachtvermindering; de vergoeding voor stoffelijke schade door den derde aansprakelijke betaald komt alsdan voor 2/3 ten goede aan den patroon en voor 1/3 aan den getroffen.

b) bij overlijden van den getroffen: de vergoeding voor stoffelijke schade door den derde aansprakelijke betaald komt alsdan toe voor de 1/2 aan den patroon en voor de 1/2 aan de rechthebbenden.

De aangebrachte wijzigingen zijn mees- tendeels in het voordeel van de getroffenen of rechtverkrijgenden en hebben tot eene aanzienlijke vermeerdering geleid van de aan de werkgevers opgelegde lasten.

In deze voorwaarden heeft men zich afgevraagd of het door de wet opgelegde vergelijk tusschen de achtenswaardige belangen van den getroffen werkman en van het bedrijfshoofd niet geschonden is door die wijzigingen.

Weliswaar laat de huidige wet aan het forfaitaire beginsel van 50 %, voor het bedrijfshoofd gunstige afwijkingen bestaan, namelijk wanneer het loon van den getroffen het maximum cijfer (20.000 fr.) overschrijdt, of in geval van overlijden wanneer het slachtoffer niemand nalaat die enig recht op vergoedingen kan doen gelden of rechthebbenden nalaat die slechts aanspraak kunnen maken op eene tijdelijke rente of een hooger ouderdom dan het slachtoffer bereikt hebben.

Maar er bestaan veel belangrijker afwijkingen ten gunste van den getroffen of zijne rechthebbenden en men kan namelijk herinneren dat het grondloon van volwassen arbeiders somtijds het werkelijk verdiende loon overtreft, dat het basisloon van leerjongens en van werklieden beneden de 21 jaar, niet minder zal zijn dan het loon van meerderjarige en valide arbeiders in hetzelfde beroep, dat de werkgever dient te dragen de algeheele medische, heelkundige, pharmacapeutische en verplegingskosten, gedurende minstens drie jaar alsook voor heel het leven de uitgaven van toestellen, voor kunstmatige vervanging van lichaamsdeelen en orthopedische toestellen, dat het bedrag der vergoedingen gebracht is van 50 % op 66,66 %, te beginnen van den 29n dag, en tot 80 % voor sommige zwaar gewonden; dat de vergoeding aan den getroffen betaald wordt tot aan het overlijden, zelfs na het tijdstip waarop de getroffen, hetzij wegens ouderdom, hetzij wegens ziekte of ongeval, niet meer zou gewerkt hebben, dat voor rechthebbende kinderen geen rekening wordt gehouden met den leeftijd van den getroffen, dat in geval van overlijden de toegekende renten in zekere gevallen kunnen berekend worden op voet van 75 % van het basisloon. (8)

De wetgever werd door deze overwegingen niet beïnvloed en « heeft getoond een breede en edelmoedige oplossing van het vraagstuk voor te staan ten gunste der

arbeidersgezinnen die in hunne genegenheid en in hunne belangen getroffen werden.

Zoo ontwikkelt zich op voorzichtige en beslist progressieve wijze de wetgeving die er naar streeft de arbeidersbevolking te beschermen tegen alle oorzaken van ellende.» (9) **RENE DE JONGH.**

(1) Verslag Carton n° 66 blz. 2 en V. Broeckx n° 151, blz. 2.
(2) Mem. v. toel. n° 98 blz. 3.
(3) Arbeidsongevallen aan zeelieden zijn uitgesloten.

(4) Zie verslag Carton blz. 1.

(5) De behandelde schikkingen dezer wetten zijn genummerd in verband met de rangorde der behandelde schikkingen der wet van 1903.

(6) De Vlaamsche tekst luidt, in strijd met de Fransch tekst: de bloedverwanten in de opgaande linie, broeders en zusters en kleinkinderen, zullen alleen op de vergoedingen kunnen aanspraak maken indien zij rechtstreeks van het loon van den getroffene leefden.

(7) De Vlaamsche wettekst luidt, in strijd met de Franche tekst: De Rechter kan bevelen dat de waarde van de lijfrente aan den getroffene geheel in kapitaal wordt uitbetaald, wanneer de jaarlijksche achtestallige renten geen 300 fr. bedragen.

(8) en (9) Zie in dien zin Verslag Carton, n° 66, blz. 49 en blz. 11.

UITGAVEN VAN HET RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Zal binnen kort verschijnen :

De Wet betreffende de Vergoeding der Schade, voortspruitende uit Arbeidsongevallen

met aantekeningen en tekst van de Koninklijke en Ministerie e besluiten, barema's en bestuurlijke onderrichtingen

door

Mr. RENE DE JONGH, advocaat

Een boekdeel in 8° van ongeveer 300 bladzijden

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP BRUSSEL

KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING

13 OOGST 1931

Voorzitter: M. Convent
Raadsheeren: M. Istas en Van Nerom
Pleiter Mr Passelecq

WET VAN 9 APRIL 1930 NOPENS DE BESCHERMING DER MAATSCHAPPIJ TEGEN ABNORMALE EN GEWOONTE MISDADIGERS — STRAFRECHTSPLEGING.

De geestesstoornis, welke de uitmeening wettigt, moet bestaan op het oogenblik dat de zaak gevonnist wordt.

Om zich van dit feit te vergewissen mag het Hof een bijvoegelijk onderzoek bevelen.

Gezien het bevel gegeven door de Raadkamer der Rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Turnhout, provincie Antwerpen, ten laste van D...

Gehoord het verslag gedaan aan de Kamer van inbeschuldigingstelling door Mijnheer Van Durme, Substituut van den Heer Prokureur Generaal, en gezien zijn geschreven en onderteekend aanzoek alsook al de stukken van het proces met het bovengezegd bevel overgemaakt, alles ter tafel gelegd, het bovengemeld aanzoek luidende als volgt:

De Prokureur Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel:

Gezien de stukken van het onderzoek ten laste van D...

Verdacht van, met het doel om zich zaken toe te eigenen die aan een ander toebehooren, zich de volgende fondsen, boeken, stoffen te hebben doen afgeven of afleveren, hetzij door valsche namen of valsche hoedanigheden te gebruiken, hetzij door bedrieglijke handelingen aan te wenden, om van het vertrouwen of de lichtgevoeligheid misbruik te maken:

1° te Leuven, in November 1930, boeken hebbende eene gezamenlijke waarde van 2.263 franken ten nadeele van L...;

2° te Leuven, in Januari 1931, in twee reizen, stoffen voor 3.573,75 fr. en 5.256,25 fr. ten nadeele der vennootschap X;

3° te Brussel, op 17 Januari 1931, 1.000 fr. ten nadeele van D...

Gezien de beschikking uitgevaardigd door de raadkamer der rechtbank van eersten aanleg te Turnhout op 17 Juli 1931, dewelke verklaart dat verdachte de feiten hierboven bepaald als wanbedrijf gekwalificeerd gepleegd heeft, en beveelt dat D... voornoemd onmiddellijk zal geïnterneerd worden voor vijf jaar in een van door de regering daartoe bestemde en ingerichte bijzondere gestichten; hem verders verwijzende tot al de kosten;

Gezien het beroep door D... ingesteld tegen die beschikking op 21 Juli 1931;

Aangezien dit beroep regelmatig is, dat het ontvankelijk maar niet gegrond is;

Aangezien al de voorwaarden door de wet vereischt voor de onmiddellijke interneering van D..., ter zake vervuld zijn, dat hij de feiten hierboven bepaald gepleegd heeft, dat die feiten boetstrafbaar zijn krachtens artikel 496 van het strafwetboek, dat er spruit uit het deskundig verslag der geneesheeren door den heer onderzoeksrechter aangesteld dat D... lijdt aan krankzinnigheid of door erge geestesstoornis of geesteszwakheid is aangedaan, waardoor hij onbekwaam is zijne daden te beheerschen;

Aangezien diensvolgens de noodwendigheden der bescherming van de maatschappij de onmiddellijke interneering van voornoemden vereischen;

Gezien artikel 1, 7, 8, 19 der wet van 9 April 1930;

Aan zoekt dat het aan het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling behage, het beroep te ontvangen, hetzelfde ongegrond te verklaren, de beschikking waartegen beroep te bevestigen, diensvolgens de onmiddellijke interneering van den beroeper te gelasten, voor eene termijn van 5 jaar, in een der daartoe bestemde en ingerichte gestichten, hem verders te verwijzen tot de teruggaven alsook tot al de kosten van eersten aanleg en van beroep;

Gedaan te Brussel, den 25 Juli 1931.

Voor den Prokureur Generaal
geteekend: Van Durme.

Gehoord betichte in zijne middelen ontwikkeld door Mr Passelecq, advocaat, pleitende in het Fransch op aanvraag van den betichte;

Gezien de wetsbepalingen van het strafvorderingswetboek nopens de inbeschuldigingstellingen, en beslissende gelijkvormiglijk, het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling, na beraadslaging, geeft akte aan het openbaar Ministerie van zijn aanzoek;

Aangezien den betichte de feiten in het requisitorium hierboven aangeduid aangehaald, gepleegd heeft, dat die feiten boetstrafbaar zijn krachtens artikel 496 van het strafwetboek;

Aangezien het Hof van oordeel is dat een bijvoegelijk deskundig geneeskundig onderzoek dient bevelen te worden nopens den huidige geestestoestand van betichte;

Om deze redenen:

Het Hof, alvorens recht te doen, zegt dat beroeper aan een nieuw geestesonderzoek zal onderworpen worden, duidt aan de Heeren dokters Vervaeck L.; Alexander M. en Du Château J. te Brussel, ten einde verslag neer te leggen nopens de verantwoordelijkheid van den betichte op het oogenblik der feiten en na te gaan of den betichte tegenwoordig lijdt aan krankzinnigheid of door erge geestesstoornis of geesteszwakheid is aangedaan waardoor

hij onbekwaam is zijne daden te beheerschen;

Stelt datum, voor eedaflegging der deskundigen op onze zitting van den veertien den Oogst 1900 een en dertig, en voor wat den grond der zaak betreft, stelt ze uit op onbepaalden datum;

* * *

HOF VAN BEROEP BRUSSEL

KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING

23 OKTOBER 1931

Voorzitter: M. Simons
Raadsheeren: M. Godenier en De Potter
Pleiters: Mr Passelecq en Heuvelberg

VLAAMSCHE TAAL EN RECHTSZAKEN — STRAFRECHTSPLEGING, GEVOLGEN VAN HET BEROEP VAN VERDACHTE — WET VAN 9 APRIL 1930 TOT BESCHERMING DER MAATSCHAPPIJ TEGEN ABNORMALE EN GEWOONTE-MISDADIGERS.

Eene rechtspleging in de Nederlandsche taal begonnen mag in het Fransch voortgezet worden op verzoek der verdediging.

Het beroep van verdachte tegen eene beschikking van de Raadkamer die de interneering beveelt, maakt de zaak in haar geheel aanhangig voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling, en deze moet uitspraak doen over al de vorderingen van het Openbaar Ministerie, alsook over de regeling der rechtspleging.

Zelfs indien het vaststaat dat de verdachte de ten zijnen laste gelegde feiten gepleegd heeft, en dat hij op dit oogenblik, en op het oogenblik van de uitspraak in eenen ergsten staat van geestesstoornis verkeerde dient zijne interneering slechts bevelen te worden, indien hij gevaarlijk is voor de Maatschappij. Bestaat dit gevaar niet, dan moet hij buiten vervolging gesteld worden.

Gehoord het verslag gedaan aan de Kamer van inbeschuldigingstelling door mijnheer Van Durme, Substituut van den Heer Prokureur Generaal, en gezien zijn geschreven en onderteekend aanzoek, alsook al de stukken van het proces met het bovengezegd bevel overgemaakt, alles ter tafel gelegd, het bovengezegd aanzoek luidende als volgt:

De Prokureur Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel;

Gezien de stukken van het onderzoek ten laste van: D...

Verdacht van: met het doel om zich zaken toe te eigenen die aan een ander toebehooren, zich de volgende fondsen, boeken, stoffen te hebben doen afgeven of afleveren, hetzij door valsche namen of valsche hoedanigheden te gebruiken, hetzij door bedrieglijke handelingen aan te wenden, om van het vertrouwen of de lichtgevoeligheid misbruik te maken:

1° te Leuven, in November 1930, boeken, hebbende eene gezamenlijke waarde van 2263 fr. ten nadeele van L...;

2° te Leuven, in Januari 1931, in twee reizen, stoffen voor 3575,75 fr. en 5256,25 fr. ten nadeele van de vennootschap X...;

3° te Brussel, op 17 Januari 1931, 1000 fr. ten nadeele van D...;

Gezien de beschikking uitgevaardigd door de Raadkamer der Rechtbank van eersten aanleg te Turnhout op 17 Juli 1931, dewelke verklaart dat verdachte de feiten hierboven bepaald, als wanbedrijf gekwalificeerd, gepleegd heeft, en beveelt dat D... voornoemd, onmiddellijk zal geïnterneerd worden voor 5 jaar in een door de regering daartoe bestemde en ingerichte bijzondere gestichten, hem verders verwijzende tot al de kosten;

Gezien het beroep door D... ingesetld tegen die beschikking op 21 Juli 1931;

Gezien het arrest van het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling, in dato 13 Oogst 1931, hetwelk alvorens recht te doen, zegt dat beroeper aan een nieuw geestesonderzoek zal onderworpen worden; de heeren dokters Vervaeck L., Alexander M. en Duchateau S. te Brussel aanduidt ten einde verslag neer te leggen nopens de verantwoordelijkheid van den betichte op het oogenblik der feiten, en na te gaan of deze tegenwoordig lijdt aan krankzinnigheid of door erge geestesstoornis of geesteszwakheid is aangedaan, waardoor hij onbekwaam is zijne daden te beheerschen;

Aangezien al de voorwaarden door de wet vereischt voor de onmiddellijke interneering van D..., ter zake vervuld zijn; dat hij de feiten hierboven bepaald gepleegd heeft, dat de feiten boetstrafbaar zijn krachten art. 496 SWB, dat er spruit uit de geneeskundige verslagen der deskundigen aangesteld door den heer onderzoeksrechter, alsook door de Kamer van inbeschuldigingstelling dat D... lijdt aan krankzinnigheid, of door erge geestesstoornis of geesteszwakheid is aangedaan,

waardoor hij onbekwaam is zijne daden te beheerschen;

Aangezien diensvolgens de noodwendigheden der bescherming van de maatschappij de onmiddellijke interneering van voornoemden vereischen;

Gezien art. 1, 7, 8, 19 der wet van 9 April 1930;

Aan zoekt dat het aan het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling behage het beroep te ontvangen, hetzelfde ongegrond te verklaren, de beschikking waartegen beroep te bevestigen, diensvolgens de onmiddellijke interneering van den beroeper te gelasten voor een termijn van 5 jaar, in een der daartoe bestemde en ingerichte gestichten; hem verder te verwijzen tot de teruggaven alsook tot al de kosten van eersten aanleg en van beroep;

Gedaan te Brussel, den 8n Oktober 1931.

Voor den Prokureur Generaal
geteekend: Van Durme.

ARREST (vertaling)

Gezien de bepalingen van het wetboek van strafvordering nopens de inbeschuldigingstelling, en beslissende overeenkomstig;

het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling, na beraadslaging, verleent akte aan het Openbaar Ministerie van zijne vorderingen, en:

Aangezien verdachte, ter zitting, gevraagd heeft dat de debatten openbaar zouden geschieden, en dat de rechtspleging in de Franche taal zou voortgezet worden;

Gezien het arrest van dit Hof in dato 13 Oogst 1931, het verslag der deskundigen, opgesteld in uitvoering van die beschikking alsook de voorgaanden der zaak;

Gezien de geschrevene vorderingen van Mr Van Durme, substituut van den Prokureur Generaal;

Gehoord de verdachte in zijne middelen van verdediging voorgedragen door hem zelf en door zijne raadslieden Me Passelecq, en Mr Hennebicq, advocaten;

Aangezien de beschikking waartegen beroep, van de Raadkamer der Rechtbank van eersten aanleg te Turnhout in dato 17 Juli 1931, uitgevaardigd werd in uitvoering van art. 127 en volgende van het wetboek van strafvordering, het onderzoek geëindigd zijnde en de bundel medegedeeld geweest zijnde aan den Procureur des Konings, ingevolge eene beschikking die de zaak aan den onderzoeksrechter onttrok; dat bijgevolg, het Hof, door het beroep van den verdachte, niet alleenlijk te kennen heeft, van de beslissing tot interneering die de beschikking waartegen beroep genomen heeft, maar van al de vorderingen neergelegd door den heer Procureur des Konings in zijn requisitorium van 10 Juli 1931, alsook van de regeling der rechtspleging;

Aangezien uit een geneeskundig verslag, opgesteld tijdens de inobservatie-stelling waaraan de verdachte onderworpen werd van 9 Mei tot 9 Juli 1931, het gebleken is, dat indien D..., noch op het tijdstip der feiten welke ten zijnen laste werden gelegd (November 1930 tot Februari 1931) noch op het oogenblik van het neerleggen van het verslag (8 Juli 1931) zich in volledige staat van krankzinnigheid bevond;

zijn geestestoestand nochtans, in erge mate gestoord was, tengevolge aangeboren lichaamsgebreken, en vaste ontaardingsverschijnselen, die hem in de onmogelijkheid stellen de onvermijdelijke moeilijkheden van het hedendaags bestaan te bekampen;

dat de geestesstoornis waardoor hij aangedaan is: goed geheugen, benevens flauw begrip der zedelijkheid, gemis aan oordeel, aan praktisch en gezond verstand, gevoel van standvastige onrust en van angst, gebrek aan logisch denken, hem, zonder verdediging, aan zijne neigingen en zelfs aan zijne slechte driften overleveren;

Aangezien dit verslag naliel uitdrukkelijk te besluiten nopens de volkomen of de gedeeltelijke verantwoordelijkheid van den verdachte over de feiten ten zijnen laste gelegd;

dat het ook niet toeliet te bepalen of de erge geesteszwakheid waardoor de verdachte aangedaan is, hem op het oogenblik der feiten onbekwaam maakte, en hem thans nog in de onmogelijkheid stelt zijne daden te beheerschen;

dat het Hof, bij hooger gemeld arrest een nieuw college van deskundigen heeft aangesteld om dit punt op te helderen.

Aangezien de nieuwe deskundigen zich aansluiten bij de vaststellingen en de gevolgtrekkingen van de eerste, en uitdrukkelijk bevestigen, dat verdachte op het oogenblik der feiten, in een ergsten staat van geestesstoornis verkeerde en zich nu nog

in zulken staat bevindt, waardoor hij onbekwaam is zijne daden te beheerschen; Aangezien er diensvolgens moet aangenomen worden, dat in het begaan der feiten die ten zijnen laste worden gelegd, verdachte gedwongen werd door eene macht, waaraan hij niet heeft kunnen weerstaan;

Aangezien, in acht nemend de omstandigheden der zaak, een maatregel van vrijheidsontneming tegen den verdachte niet dient bevelen;

dat inderdaad de noodwendigheden der bescherming der maatschappij, die het voorwerp uitmaken van de bepalingen der wet van 3 April 1930, in huidig geval, zulken maatregel niet vergen;

Aangezien het maatschappelijk gevaar, bestaande in eene gebeurlijke herhaling, of in het gebeurlijk plegen van nieuwe misdrijven, niet voldoende gekarakteriseerd is, om den gevorderden veiligheidsmaatregel op te dringen;

Aangezien het de Kamer van inbeschuldigingstelling behoort te beslissen of de bescherming der maatschappij de interneering gebiedt;

dat zij om het beoordeelen daarvan eene onbegrensde macht bezit:

Op deze gronden, het Hof,

Bij toepassing van art. 128 en 229 van het wetboek van strafvordering, 9 der wet van 3 Mei 1889, 8 der wet van 9 April 1830, 71 van het strafwetboek,

Rechtsdoende op het beroep van den verdachte, verklaart hetzelfde ontvankelijk en gegrond,

Vernietigt de beschikking van de Raadkamer der Rechtbank van eersten aanleg te Turnhout in date 17 Juli 1931, zegt voor recht dat verdachte, de feiten bedreven hebbende onder den dwang van eene macht aan dewelke hij niet heeft kunnen weerstaan, er geen misdrijf bestaat;

dat diensvolgens er geene redens bestaan te volgen wegens de feiten die het voorwerp van het onderzoek uitmaken;

zegt dat er geen aanleiding bestaat de interneering van den verdachte te gelasten bij toepassing der wet van 9 April 1930; beveelt zijne onmiddellijke invrijheidstelling indien hij voor geene andere redens gevangen is,

verzendt hem van het vervolg zonder kosten.

NOTA. — De twee arresten welke hierboven aangegeven zijn verdienen onder meer dan een opzicht onze belangstelling:

Het Hof van Beroep weigert, inderdaad, de interneering te bevelen, in omstandigheden die zonder den minsten twijfel, verwondering zullen baren. Vooral dezen zullen verrast zijn die te pas of ten onpas beweerden dat de Hoven en Rechtbanken in zake behandeling van abnormalen nooit anders doen dan de adviezen van geneesheeren en experts bekrachtigen;

De polemieken welke de wet van 9 April 1930 in de dagbladen heeft uitgelokt zijn ons allen overbekend. Wij weten allen hoe vaak gezegd en geschreven is geworden dat de vermaarde wet op de abnormalen de rechterlijke bevoegdheid, de rechterlijke macht aan de rechtbanken ontnemt om ze aan juridisch ongeschoolde geneesheeren op te dragen.

Het Hof van Beroep van Brussel, in zijn arrest van 23 Oktober 1931, geeft aan die bewering eene klinkende logenstraffing.

Ondanks het advies van twee experts aangesteld door den onderzoeksrechter, ondanks de vestiging van dit advies voor een nieuw College van drie experts aangesteld in tweeden aanleg; niettegenstaande het Hof van Beroep aanvaardt, dat de beklagde in eenen ergsten staat van geestesstoornis verkeert, die hem onbekwaam maakt zijne daden te beheerschen, toch weigert het Hof zijne interneering te bevelen, en gelast zijne buitenvervolginstelling.

Wij meenen dat het noodig is op deze beslissing de aandacht onzer lezers te trekken.

De beslissing nopens het gebruik der talen schijnt ons veel minder gelukkig.

Het «Rechtskundig Weekblad» heeft als regel aangenomen geene fransche beslissingen te vertalen. Van dien regel is heden afgeweken om verscheidene redenen. Vooreerst de rechtspleging was Nederlandsch van af den beginne tot aan het eind-arrest, en welke ook het tijdschrift weze dat deze procedure publiceert, een deel ervan zou steeds vertaald moeten worden. Doch er is meer. De toepassing van de wet op het gebruik der talen heeft voor onze lezers een bijzonder belang. En daar wij de meening zijn toegedaan dat de beslissing van onderhavig arrest de wet van 1889 niet juist toepast, hebben wij gedacht dat er reden te over waren om voor eenmaal af te wijken van den aangenomen regel geene fransche arresten te vertalen.

In onderhavige zaak was de procedure Vlaamsch in eersten aanleg. Op beroep van den verdachte tegen de beschikking van de Raadkamer, wordt na een fransch pleidooi van den advocaat een nederlandsch tusschen arrest geveld, waarbij de aanstelling van drie deskundigen wordt bevelen. Wanneer de zaak eene tweede maal voor het Hof wordt gebracht, na nederlegging van het verslag der deskundigen, vraagt de beklagde dat de procedure in het fransch zou worden voortgezet. In gevolge daarvan velt het Hof van Beroep, Kamer van inbeschuldigingstelling een Fransch arrest.

Is dit eene juiste toepassing van de wetgeving op het gebruik der talen in strafzaken? Wij meenen het niet.

Vooreerst het arrest beroept zich op art. 9 van de wet van 3 Mei 1889 om hare beslissing te wetten.

Inderdaad dit artikel heeft slechts betrekking op de zaken waarin verscheidene verdachten betrokken zijn die niet allen dezelfde taal verstaan. Trouwens dit artikel schijnt niet van toepassing te zijn op de onderzoeksgerechten. Doch hierbij zou men kunnen aanmerken dat de Kamer van Inbeschuldigingstelling wel degelijk de zaak ten gronde moest onderzoeken, vermits zij gevorderd was de interneering te bevelen krachtens de wet van 9 April 1930. Ten slotte moet dergelijke beslissing gemotiveerd zijn wat in het arrest niet is geschied.

Of deze beslissing mocht genomen worden krachtens artikel 3 der wet van 3 Mei 1889, schijnt ons eveneens twijfelachtig. Volgens dezen tekst moet de vraag gericht worden tot den onderzoeksrechter, en na dat het onderzoek gesloten is, of op rechtstreeksche dagvaarding aan den voorzitter. Van de onderzoeksgerechten is er evenmin sprake, en dit kon trouwens bezwaarlijk vermits de verdachte voor 1919 door de Raadkamer niet werd gehoord.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN DENDERMONDE

17 DECEMBER 1931

Voorzitter: M. Van Ginderachter

Subst.: M. Bohyn

Rechters: M. Van Winckel en Matthys (1)

I. Het vonnis dat de persoonlijke verschijning der partijen beveelt, wanneer de geraadzaamheid van dergelijken maatregel werd betwist voor den eersten rechter, is beslissend op tusschengeschied (définitif sur incident) en aldus vatbaar voor beroep.

II. In een geding over betaling van eereloon ingespannen door een advocaat, is de persoonlijke verschijning met den gewezen client in tegenstrijd met de waardigheid der balie en kan zij derhalve niet worden bevelen door den Rechter.

III. Voor den vrederechter zijn partijen niet verplicht alle hunne middelen Simul ac Semel voor te brengen.

O... t/ T.

Advies van den heer R. Bohyn

Substituut procureur des Konings

Door den heer Mr O..., Advokaat, gehuisvest te St-Nikolaas-Waes werd voor den heer Vrederechter des kantons Beveren-Waes eene rechtsvordering ingespannen ten einde betaling te bekomen van T..., brouwer, te Beveren-Waes, eener som van vijf honderd franken hem verschuldigd als saldo van eereloon.

Ter zitting van 24 November laatst verscheen voor den aanlegger Mr Van Hecke, Advokaat te St-Nikolaas-Waes; de verweerder verscheen in persoon en vroeg aan den heer Vrederechter om voorafgaandelijk partijen in persoon voor hem te doen verschijnen in conciliatie.

Op die zitting werd een vonnis geveld bevelende dat beide partijen in persoon zouden voor den heer Vrederechter verschijnen den eersten December.

Tegen dit vonnis werd door den aanlegger den heer Advokaat O... beroep aange teekend en dit werd den 26 November aan verweerder betekend. Als reden van beroep wordt in de besluitselen aangegeven dat de persoonlijke verschijning van aanlegger — gezien zijne hoedanigheid van Advokaat — tegenstrijdig is met zijne waardigheid en de overleveringen den Balie.

* * *

Voorafgaandelijk dient, mijn inziens, te worden onderzocht welk het kaarkter is van het vonnis welk door den heer Vrederechter werd uitgesproken, ten einde te weten of tegen dit vonnis wel beroep kan worden aange teekend. Is het een voorbereidend vonnis? Is het een tusschenvonnis (interlocutoire), zooals het in het exploit van deurwaarder of akte van beroep wordt betiteld? of is het een eindvonnis op tusschengeschied, zooals in pleidooi, door den aanlegger, werd aangeduid?

Ons inziens, kan er geen sprake zijn van een tusschenvonnis, maar alleen, ofwel van een voorbereidend vonnis ofwel van een eindvonnis op tusschengeschied. Dit kan betwist worden; onze meening echter is dat het een eindvonnis is op tusschengeschied omdat de aanlegger, gezien zijne hoedanigheid van Advokaat, aan den heer Vrederechter het recht ontkent zijne persoonlijke verschijning hetzij in de raadkamer hetzij voor de rechtbank te bevelen; dat aanlegger verders weigert dit vonnis uit te voeren en dat er overigens geen middel in rechte gestaat om hem tot die uitvoering te dwingen. Verders dat de heer Vrederechter noch ter zitting van 24 November noch op die van 1n December de zaak op eene volgende zitting heeft verschoven om over den grond zelve der vordering te beslissen.

* * *

Wat betreft de reden van beroep, namelijk de vraag om het vonnis te niet te doen. De overeenkomst die ontstaat tusschen den Advokaat en zijn client is eene onbenoemde overeenkomst (contrat innomé),

aan dewelke het decreet van 14 December 1810 eene rechtsvordering voor de gewone rechtbanken heeft verbonden. Maar overeenkomstig de wet en de overleveringen aan de Balie eigen, worden zeer zeldzaam rechtsvorderingen, strekkende tot het bekomen van eereloon, ingespannen.

De redenen daarvoor zijn door ons allen gekend en worden als volgt weergegeven door den opsteller van dit deel der «Pandectes Belges» waar wordt gehandeld over de Advocaten:

«Cette tradition se justifie pour des raisons très claires dérivant des principes même de la profession d'avocat. Les débats auxquels donnent lieu les procès d'honoraires portent presque toujours atteinte à la dignité. Le client s'attaque au mérite de l'avocat, à la nature des soins qu'il a donnés, à leur efficacité ou bien à son désintéressement en critiquant le chiffre. D'autre part il est fâcheux de voir en querelle réglée avec son client, un avocat dont le rôle a été celui d'un conseil et d'un protecteur judiciaire».

Wij moeten echter doen opmerken dat de opstellers van de Pandectes Belges voorstaanders zijn van het niet toelaten aan een advocaat betaling te vragen voor de rechtbanken van het hem verschuldigde eereloon en dat er overigens velen zijn die dezelfde meening deelen en die houden staan, dat het tegenstrijdig is met de overleveringen van de Balie van dergelijke rechtsvorderingen in te spannen. Ook lezen wij bij voorbeeld in een arrest van het Hof van Beroep van 23 Februari 1863: (Arrêt de Bruxelles 23 février 1863; Attendu que le droit de l'avocat à des honoraires ne peut plus être contesté, que par suite lorsqu'il décide à en poursuivre le recouvrement en justice, contrairement aux traditions du barreau, il a en principe comme tout créancier la voie de la saisie arrêt). Dit recht wordt thans bijna algemeen erkend (Zie Répert. Pratique Droit Belge pour Avocat 147 en volg.; I. des Cressonières, Entretiens sur la Profession, p. 31; Appleton, Traité de la Profession d'avocat, n° 229 et svts; Douxchamps: de la Profession de l'avocat, p. 243).

Onze taak en onze inzichten zijn niet van daarover eene meening te uiten, maar wij willen daaruit dit besluit trekken dat indien er verscheidenen van oordeel zijn, dat er, hun inziens, zelfs gegronde redenen bestaan om dergelijke rechtsvorderingen niet toe te laten als zijnde tegenstrijdig met de professionneele betamelijkheid (convenance professionnelle), het à fortiori noodzakelijk is te vermijden dat de Advokaat die dergelijke rechtsvorderingen heeft gemeend te moeten inspannen, niet in toestanden worde gesteld die van aard zijn zijne waardigheid als advocaat te krenken. De inrichting der Balie is zoo nauw met deze van het Rechtswezen verbonden dat in het belang van beiden en zelfs met het oog op het algemeen belang, de rechtbanken verplicht zijn rekening te houden met de goede bestaande overleveringen der balie en te vermijden dat een lid der balie die aan de tuchtregelen niet is te kort gebleven, door welke maatregel ook in zijne waardigheid en beroepseer zou worden gekrenkt.

Wij zijn dan ook van oordeel dat het ten onrechte is dat de heer Vrederechter van Beveren-Waes, de persoonlijke verschijning van den aanlegger, lid der Balie, heeft bevelen om hem in tegenwoordigheid te stellen van den verweerder, zijn vroegere client.

VONNIS

Aangezien bij geboekt exploit van zes en twintigsten November 1900 een en dertig het hoger beroep tijdig en in den wettelijken vorm werd ingesteld;

Overwegende dat de eischer in beroep voor den eersten rechter heeft tegengeworpen dat in een rechtsgeding tusschen eenen advocaat en dezes client de persoonlijke verschijning van partijen om redenen van beroepswaardigheid niet als middel van onderzoek kan aangewend worden;

Overwegende dat waar de eerste rechter dus over een beginsel van rechtspleging heeft recht gesproken het vonnis a quo ongetwijfeld het karakter vertoont van een eindbeslissing op tusschengeschied en derhalve ook onmiddellijk voor hoger beroep vatbaar is;

Overwegende overigens dat indien het hoger beroep tegen het bewuste vonnis slechts gelijktijdig met ditgene tegen het eindvonnis over den grond der zaak kon ingesteld worden, de dwaling van den rechter die het middel van niet ontvankelijkheid heeft verworpen door eischer tegen de vraag tot persoonlijke verschijning voorgedragen, ondertusschen onherstelbaar zou

zijn geworden (Rouen 17 Jan. 1821, Dalloz Rep. V° Jugements d'avant dire droit blz. 543 n° 39 not. 2);

Overwegende dat in beginsel volgens art. 9 Wetboek van Burgerlijke rechtspleging het aan partijen vrij staat hetzij persoonlijk hetzij door gemachtigden voor den Vrederechter te verschijnen;

Overwegende dat weliswaar de Vrederechter zooals alle andere rechters mag bevelen, dat partijen voor hem zouden verschijnen, maar dat door de rechtspraak is aangenomen dat de bijzondere verhouding van de eene der gedingvoerende partijen tegenover de andere eene reden kan zijn om ze niet in elkanders tegenwoordigheid te brengen (Fr. Verbek. 10 Nov. I. 1879 D. P. 1880 I. 390);

Overwegende dat in een zoo kiesch geding, als waar het gaat over betaling van eereloon door den voormaligen raadsman en beschermer van zijn gewezen client gevorderd, het tegenover elkander stellen van partijen gevaar oplevert vernederende toestanden en pijnlijke incidenten te verwekken en derhalve ten aanzien van de gansch bijzondere eigenschappen welke het beroep van advocaat ontleent aan dezes deelneming in het beleid van het gerecht, niet met de waardigheid der balie is overeen te brengen;

Overwegende dat overigens dient opgemerkt dat de eerste rechter de persoonlijke verschijning enkel «ad accordandum» heeft bevelen, hetgeen, in den loop van het geding, niet buiten de toestemming van de partijen kan gebeuren; (Antw. 29 April 1882. Pas. 1882 IIL 232);

Overwegende dat eischer in beroep er verders toe besluit dat de rechtbank tevens over den grond der zaak uitspraak zou doen;

Overwegende echter dat uit de bestanddeelen der zaak spruit dat in eersten aanleg den grond van het geschied niet is besproken geworden;

Overwegende dat vruchteloos zou worden aangevoerd dat voor de vrederechtbanken de partijen op straf van verval, al hunne middelen simul et semel moeten voorbrengen; dat in de laatste jaren de rechtspraak van ons opperste gerechtshof omtrent dit punt volkomen is gewijzigd. (Verbr. 5 Mei 1922 Journal des Juges de Paix 1923, blad 40 en V) dat overigens waar vroeger ook die regel werd toegepast, het verval toch enkel berustte op het vermoeden dat men geen andere middelen heeft dan diegene welke men van den beginne af doet gelden of dat men er aan verzaakt terwijl inzake, zooals blijkt uit het vonnis a quo, Thielemans' recht om naderhand zijn verweer op de hoofdzaak voor te dragen uitdrukkelijk werd voorbehouden;

Overwegende dat waar de grond der zaak zich dus niet in staat van eindelijk wijzen bevindt de rechtbank deze ook niet tot zich kan trekken;

Overwegende dat het evenmin volstaat dat eischer in beroep de besluitselen welke hij voor den eersten rechter heeft genomen in hooger beroep herhaalt;

Overwegende immers dat zelfs indien men aanneemt dat geldig aan den eersten graad van rechtsmacht kan worden verzaakt; dit toch slechts kan gebeuren bij gemeen overleg van partijen dat waar gemeen overleg van partijen (zie D. P. 1885 I. 71, notas 3 en 4);

Overwegende dat in de gegeven omstandigheden de beslissing van den eersten rechter op het tusschengeschied in werkelijkheid de zaak buiten haar geheel heeft gebracht;

Om deze redenen:

De Rechtbank, zetelende in Hooger Beroep, op eensluitend advies van den heer Bohyn, substituut Procureur des Konings, rechtsdoende bij verstek bij nalatigheid van gedaagde in beroep om te verschijnen ontvangt het hoger beroep en erover beslissende, doet het beroepen vonnis te niet, verbeterende en doende wat de eerste Rechter had behooren te doen zegt dat er geen grond is om de persoonlijke verschijning te bevelen, verklaart zich in den huidige stand der zaak onbevoegd om over den grond der zaak recht te spreken; verzendt partijen tot verdere behandeling der zaak voor de Vrederechterbank van Beveren-Waes.

(Het overige zonder belang.)

(1) Het vonnis dat hier wordt medegedeeld, lost voor zooveel ons bekend is voor de eerste maal een zeer belangrijke principiekwestie op, die nauw in verband staat met de privilegiën en de waardigheid der advocatenorde. Wij roepen er dan ook de bijzondere aandacht op van alle leden der Balie.

P. M. O.

CORRECTIONEELE RECHTBANK VAN TONGEREN

27 OCTOBER 1931

Voorzitter: Ridder Paul de Schaetzen

BUURTWEG AANGELEGD OP PRIVATEN EIGENDOM — INSCHRIJVING OP DEN ATLAS — ONHEUGLIJK GEBRUIK DOOR IEDEEREEN — PUBLIEKE ERFDIENSTBAARHEID.

BUURTPAD VAN EEN METER BREEDTE — BESTEMMING VOOR VOETGANGERS ALLEEN — SCHADELIJK MISBRUIK — GEENE OVERTREDING AAN ARTIKEL 87 8° VAN HET LANDELIJK WETBOEK — BURGERLIJKE VERGOEDING TEN BATE VAN DEN EIGENAAR VAN DEN BODEM.

Een weg die ingeschreven staat op den atlas der buurtwegen en die sinds onheuglijke tijden door iedereen gebruikt wordt is een buurtweg waarvan het publiek in het algemeen ongestoord mag gebruik maken, in gevolge eene publieke erfdiensbaarheid, wanneer hij over privaten eigendom aangelegd is. (1)

In principe heeft een buurtpad van een meter breedte geen andere bestemming dan het verkeer voor voetgangers en het mag niet dienen tot het verkeer van paarden of van allerhande voertuigen. Nochtans valt het misbruik ervan niet onder toepassing van artikel 87 8° van het landelijk wetboek, zolang er geen gebruik gemaakt wordt van den bodem die buiten de grenzen der publieke erfdiensbaarheid gelegen is. Echter geeft het misbruik aanleiding tot vergoeding op burgerlijk gebied, wanneer daardoor de eigenaar van den bodem eenige schade geleden heeft. (2)

1° Openbaar Ministerie en Burgerlijke partij Wilmots, beiden in beroep t/ Knapen Hendrik, betichte en Knapen Lambert, burgerlijk verantwoordelijk

Aangezien het beroep regelmatig en ontvankelijk is;

Aangezien Knapen Hendrik beticht is van te Vliermael-Roodt den 25 April 1931 zonder noodzakelijkheid en zonder toelating van den eigenaar met zijn gespan gereden te hebben over grond van de burgerlijke partij Wilmots, feit voorzien door art. 87-8° van het landelijk wetboek;

Aangezien het bewezen is dat, ondanks het verbod van de burgerlijke partij, betichte Knapen Hendrik, met zijn gespan gevaren heeft over den weg n° 42 der gemeente Vliermael-Roodt, die over private eigendommen aangelegd is en onder andere over het land van de burgerlijke partij;

Aangezien de burgerlijke partij beweert dat deze weg een private weg is, die slechts ten behoeve der aanpalende eigenaars bestaat, daar hij doodloopt tegen den eigendom van Mevrouw Pierco-de Fraipont;

Aangezien het spruit uit het onderzoek dat de bovengemelde weg ingeschreven staat op den atlas der buurtwegen onder n° 42 en dat hij sinds onheuglijke tijden door iedereen gebruikt wordt; dat hieruit afgeleid moet worden dat het een buurtweg is (Zie Marcotty en Genot, De la Voirie publique par terre, n° 40 en volgende, blz. 59);

Aangezien een buurtweg, welke hij ook zij, onbetwistbaar ten behoeve van het publiek in het algemeen aangelegd is en dat iedereen er dus ongestoord mag gebruik van maken; dat het ten onrechte is dat de burgerlijke partij den toegang verboden heeft op het gedeelte van den weg dat over zijn eigendom loopt (Zie: Pand. belges, V° Chemin vicinal n° 87 en volgende; — Marcotty et Genot, op. cit. n° 74 en volgende, bl. 100);

Om deze beweegredenen:

De Rechtbank verklaart het beroep ontvankelijk;

Bekrachtigt het vonnis waartegen beroep en veroordeelt de burgerlijke partij tot de kosten van het beroep deze berekend op...

2° Openbaar Ministerie en burgerlijke partij Wwe de Fraipont-Pierco, beide in beroep t/ Achten

Aangezien het beroep regelmatig en ontvankelijk is;

Aangezien Achten beticht is van te Vliermael-Rodt, den 24 Juni 1931, zonder noodzakelijkheid, en ondanks het verbod des eigenaars, met zijn gespan gereden te hebben over Wermerboschdreef, weg toebehoorende aan de burgerlijke partij, overtreding voorzien door art. 87-8° van het landelijk wetboek;

Aangezien het bewezen is dat de betichte op voormelde dreef gevaren heeft met een gespan, paard en slede van ongeveer 0,60 m. breedte; dat hij beweert dit met recht gedaan te hebben, daar op de gansche lengte van de dreef een publieke weg bestaat;

Aangezien, inderdaad, volgens de inschrijvingen op den atlas der buurtwegen, er midden in de dreef een voetpad loopt van een meter breedte, ingeschreven onder n° 102; dat het anderzijds niet bestreden

is dat dit voetpad sinds onheuglijke tijden door iedereen gebruikt wordt, dat het dus een buurtweg is (Marcotty et Genot, De la Voirie publique par terre, n° 40 en volgende, bl. 59);

Aangezien dit voetpad aangelegd is op den privaten eigendom van de burgerlijke partij, zoodat het eene publieke erfdiensbaarheid daarstelt;

Aangezien een buurtpad van een meter breedte geen andere bestemming heeft dan het verkeer van voetgangers, en niet mag dienen tot het verkeer van paarden of van allerhande voertuigen (Marcotty et Genot, op. cit., n° 76, bl. 101; Brussel, 23 Februari 1866, Pas. 1866, II, 22);

Aangezien nochtans het misbruik van zulke publieken weg de overtreding niet daarstelt die door artikel 87-8° van het landelijk wetboek beteugeld wordt, maar enkel aanleiding geeft tot vergoeding op burgerlijk gebied, wanneer door het misbruik de eigenaar van den bodem eenige schade geleden heeft;

Aangezien, inderdaad, de eigenaar van den bodem geen recht heeft zich te verzetten tegen het vrij verkeer van eenieder op een publieken weg, zolang er geen gebruik gemaakt wordt van den bodem die buiten de grenzen der publieke erfdiensbaarheid gelegen is; dat het verkeer enkel mag beperkt worden in gevolge een politiereglement door de gemeente uitgevaardigd (Pand. Belges, V° Chemin Vicinal, n° 108, 328 en 374; Marcotty et Genot, op. cit. n° 102 en volgende, bl. 125);

Aangezien de burgerlijke partij ten onrechte een arrest van het Hof van Verbreking van 29 Januari 1900 inroept (Pas. 1900, I, 125), daar het een geval betreft waar het een private weg gold en niet een buurtweg;

Aangezien het ter zake niet bewezen is dat de betichte met zijn paard en zijne slede elders zou gevaren hebben dan op den buurtweg van een meter breedte; dat diensgevolge artikel 87-8° op hem niet toepasselijk is;

Om deze beweegredenen:

Verklaart de Rechtbank het beroep ontvankelijk;

Bekrachtigt de Rechtbank het vonnis waarvan beroep en veroordeelt de burgerlijke partij tot de kosten van het beroep, deze berekend op...

(1) Cfr. Rechtskundig Weekblad, n° 1, col. 3.
(2) Tegen het tweede uitgegeven vonnis heeft de burgerlijke partij de Fraipont-Pierco zich in verbreking voorzien.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN YPER

22 APRIL 1931

Voorzitter: Mr Matton

Rechters: Mr Heyvaert en Delobelle

Pleiters: Mr De Beuckelaer en Desmarez

RECHT VAN NATREKKING IN ZAKE ONROERENDE GOEDEREN — BIZONDERE OVEREENKOMST TUSSCHEN GRONDEIGENAAR EN BOUWER — RECHT VAN OPSTAL SUI GENERIS — ART. 555 B. W. NIET TOEPASSELIJK.

Het is den eigenaar van den grond niet toegelaten art. 555 van het B. W. in te roepen en de overname van zekere gebouwen te eischen tegen den bouwer, indien deze laatste de kwestieuse gebouwen heeft opgetrokken krachtens het bijzonder beding eener overeenkomst tusschen bouwer en eigenaar gesloten, de onbeperkte toelating gevende tot bouwen. De bouwer heeft dus recht de gebouwen te gebruiken en zich te verzetten tegen de overname krachten een recht van opstal sul generis.

Reuse t/ Van Damme

Aangezien de vraag voor doel heeft te hooren zeggen voor recht dat de aanlegger, krachtens art. 555 van het Burgerlijk Wetboek, gerechtigd is zekere gebouwen, in het inleidend exploit beschreven en die verweerder destijds op vragers eigendom oprichtte over te nemen, dit na vaststelling der waarde van het handwerk en der bouwmaterialen dezer gebouwen;

Aangezien verweerder in zijne beslitselen van 19 Maart 1931 (geregistreerd) staande houdt dat de burgerlijke rechtbank onbevoegd zoude zijn om de huidige betwisting te beslechten, daar de eischer zelf beweert dat het hier gaat over een geschil tusschen vennooten betreffende eene feitelijke handelsvereniging en dat dus de vordering voor bevoegde handelsrechtbank aanhangig zoude dienen gemaakt te worden;

Aangezien voornoemde opgeworpene exceptie ratione materiae door de Rechtbank niet mag aangenomen worden, daar deze, zelfs hadde de vraag een handelskarakter — quod non — de volheid van rechtsmacht

bezit, gezien in het rechtsgebied Yper, er geene afzonderlijke Handelsrechtbank bestaat (zie Verbrekingshof, arr. 1ste Kamer, 23 Januari 1930. Jurisprud. Com. des Flandres, N° 5019, blz. 48 en 49);

Aangezien verders de verweerder opert als zoude de vraag onontvankelijk zijn; immers indien art. 555 B. W. aan den eigenaar van de grond het recht van overname toekent tegenover een derde persoon en zelfs tegenover een pachter, een opstaller of gelijk welke houder ter bede die op een ander mans grond gebouwen heeft opgetrokken, voornoemd recht nochtans niet meer kan ingeroepen worden tegen den bouwer handelende met de toestemming des grondeigenaars en krachtens het beding eener overeenkomst tusschen bouwer en eigenaar gesloten;

Aangezien de rechtspraak en rechtsleer wel feitelijk het bestaan van dusdanig middel van niet ontvankelijkheid der vordering aannemen daar er in dit geval ten voordeele van den bouwer een recht van opstal, sui generis, bestaat, dit voor gansch den duur van het bestaan der opgetrokken gebouwen, welke alle overname verhindert. (Zie Planiol et Ripert deel III, n° 275, blz. 264. Baudry Lacantinerie. Des Biens, N° 372 en 373. Dalloz. Code Civil annoté, deel I, art. 555, N° 72 en 78);

Aangezien ter zake, verweerder voornoemde onontvankelijkheid met reden inroept. Immers er spruit uit een onderhandsche akte in date 21 Oogst 1922 (geregistreerd te Hoogdele, 29 Oogst 1922, Boek 33, blz. 20, n° 13) dat de eischer aan verweerder persoonlijk eene onbeperkte toelating verleend heeft om op zijn eigendom een huis met afhankelijkheden te bouwen;

Aangezien in uitvoering van voornoemde overeenkomst de verweerder de litigieuze gebouwen op 's eischers grond heeft opgetrokken, dit met inbegrip van het schrijnwerkhuis noodzakelijk voor het uitoefenen van zijn bedrijf;

Aangezien verders het ook bewezen is dat Vandamme gansch den opbouw met eigen penningen betaald heeft;

Aangezien diensvolgens het door verweerder ingeroepene recht van opstal onbetwistbaar is en voor het oogeblik alle overname ten bate des eischers uitsluit; dat daarenboven de overeenkomsten tusschen partijen gesloten te goeder trouw ten uitvoer moeten gebracht worden (art. 1134, al. 3 B. W.) en het dus onredelijk en vermetel is vanwege den eischer art. 555 van het B. W. in te roepen ten einde de kwestieuse gebouwen te kunnen overnemen, dit bijna dadelijk nadat hij aan verweerder uitdrukkelijk eene onvoorwaardelijke toestemming tot bouwen had verleend; dat dus de vordering voor bovengenoemde redenen onontvankelijk dient verklaard te worden;

Aangezien van haren kant de partij Vandamme bij tegenvordering de betaling eischt eener som van 3.000 fr. als schadevergoeding om reden de principale vraag tegen haar gericht, onbetwistbaar een roekeloos en kwellend karakter heeft;

Aangezien de medegedeelde gedingstukken, en wel namelijk een vonnis der Rechtbank van 1sten aanleg van Yper, in date 2 October 1929, wel feitelijk bewijzen dat het niet aannemelijk is, als zoude ter zake de principale eischer zich te goeder trouw over de uitgestrektheid zijner te doen gelden rechten misgrepen hebben; dat de hoofdvordering dus wel vermetel en tergend voorkomt en er derhalve ex aequo et bono, ten titel van schadevergoeding aan de partij Vandamme eene som van 1.000 fr. dient toegekend te worden.

OM DEZE REDENEN, de Rechtbank, alle breedvoeriger of tegenstrijdige beslitselen verwerpende, verklaart zich bevoegd; verwerpt nochtans de hoofdvraag als onontvankelijk; en vonnissende ten gronde voor wat den tegeneisch aangaat, veroordeelt de partij Reuse om aan den eischer bij tegenvordering de som van 1.000 fr. te betalen, dit met de gerechtelijke interesten. Veroordeelt de principale eischer tot de kosten des gedings en verklaart het huidige vonnis uitvoerbaar bij voorraad ondanks verzet of beroep en zonder borg dit binnen de perken van art. 137, W. B. R.

WERKRECHTERSRAAD VAN BEROEP VAN ANTWERPEN KAMER VOOR BEDIENDEN

19 OKTOBER 1931

Voorzitter: Mr Van Oekel

Pleiters: Mters Sano t/ Daeseleire

De Rechter heeft niet het recht onder voorwendsel van interpretatie eene door partijen als dienstcontract afgesloten overeenkomst, te be-

schouwen en te behandelen als een contract van geldleening of van vennootschap, wanneer de door partijen gebruikte termen ondubbelzinnig en klaar zijn, en dat in de uitvoering door partijen daaraan gegeven ook niets in strijd is met de door hen uitgedrukte inzichten en gebruikte benamingen.

Bij hervorming op beroep van een eerste vonnis verzendt de Beroepsrechter de behandeling voor den grond der zaak naar de rechter van eersten graad wanneer partijen den grond van het geschil niet voldoende hebben toegelicht en in staat gesteld om bijzelfde arrest beslecht te worden.

Reich t/ Hollander

Gezien...

Herzien het arrest bij verstek tegen den beroepene Reich op deze kamer uitgesproken op datum van...

Gezien het exploit van verzet door Reich beteeekend aan Hollander op 17 September l.l. met dagvaarding voor den Raad van beroep.

Aangezien dit verzet regelmatig in den vorm is en dus dient ontvankelijk verklaard te worden.

Aangezien voor wat de gegrondheid van het verzet betreft:

Dat het vonnis a quo de tusschen partijen afgesloten overeenkomst beschouwende als eene handelsovereenkomst behelzende leening van geld, tegen intrest bedongen onder vorm van loon de werkrechtensraad onbevoegd verklaart om over het geschil uitspraak te doen.

Dat de beroepene-verzetter de bekrachtiging vraagt van dit vonnis en de beroeper-verweerder op verzet, integendeel besluit tot het hervormen van dit vonnis, en verder dat de Raad van beroep zich zou bevoegd verklaren, en den grond der zaak tot zich trekkende, Reich zou veroordeelen tot het betalen der in de inleidende dagvaarding gevorderde som, of ten allerminste bij provisioneel arrest de som van 4500 fr. toekennen op het gevorderde bedrag.

Aangezien bij schriftelijk contract van December 1928 de beroepene Reich den beroeper Hollander in zijnen dienst nam als helper bij het boek- en kashouden in zijnen vleeschhandel gevestigd in de Leeuwkerkstraat te Antwerpen, en dit voor eenen termijn van acht maanden ingaande op 16 December 1928, en tegen een wekelijksch loon van 250 fr. in geld en 2 k. 3/4 vleesch voor beroepers eigen gebruik.

Dat daarbij werd erkend en vastgesteld dat Reich van Hollander eene som van 12.000 fr. als borgsom in geld had ontvangen, welke som hij bij opzeg van het contract op het einde van den opzeg zonder eenigen pleegvorm zich verbond terug te betalen.

Aangezien op 22 Februari 1929 de beroepene Reich bij aanbevolen schrijven aan Hollander deed beteekenen dat « hij hem onmogelijk nog in zijnen dienst kon behouden » en hem aanzocht niet meer in zijnen winkel te verschijnen, als redenen dezer ontslagging aangevende zijne ergerlijke nalatigheid en ongelooflijke vuilheid waardoor hij hem verschillende klanten zou hebben doen verliezen, en verder de grofheid en onhebbelijkheid over dewelke zich meerdere klanten zouden hebben beklagd.

Aangezien de beroeper Hollander de door hem gestorte borgsom niet terugontvangende, klacht tegen de beroepene Reich heeft ingediend, en na veroordeeling bij verstek op grond van artikels 26 en 27 der wet van 1922 op het bediendencontract, tegen hem verkregen te hebben voor het niet naleven dezer wettelijke bepalingen betreffende het plaatsen ter Nationale Bank van de door Hollander gestorte waarborgsom, van Reich op 4 Juli 1929 de terugbetaling heeft bekomen der voormelde waarborgsom.

Aangezien de bevestiging van het vonnis a quo dat de hierboven herinnerde overeenkomst tusschen partijen gesloten onder vorm van een dienstcontract in werkelijkheid een contract van geldleening tegen intrest bedongen onder vorm van loon zou uitmaken, met de hierboven herinnerde bestanddeelen der zaak niet verenigbaar is: dat inderdaad niet alleen de bewoordingen van het contract uitdrukkelijk verklaren dat partijen wederzijds als patroonwerkgever en bediende-werknemer optreden, en dezer wederzijdsche rechten en verplichtingen omschrijft met de aanduiding van de werkzaamheden die aan den bediende bepaaldelijk worden toebedacht; maar dat daarenboven de beroeper Hollander ook in werkelijkheid bij den beroepene in dienst is getreden, in dezes handel zijn werkzaamheden heeft verstrekt, dat dit o.a. blijkt uit den aanbevolen brief van opzeg zelf van den beroepene waarin hij nalatigheid, vuilheid, grofheid en onhebbelijkheid

belijkheid verwijt aan den beroeper in zijne werkzaamheden, en in zijne betrekkingen met de klanten; dat overigens dezen zelfden aanbevolen brief nog eens komt bevestigen dat de beroeper wel degelijk bij den beroepene in dienst is geweest door hem mee te deelen dat, gez'en de hierboven herinnerde grieven onmogelijk was « hem nog langer in zijnen dienst te houden ».

Aangezien wanneer zooals het hier het geval is de tusschen partijen gebruikte termen in hun contract duidelijk zijn betrekkelijk hun uitgesproken inzicht, en daarenboven met de tusschen hen werkelijk tot stand gebrachte verhoudingen in overeenstemming zijn, het den Rechter niet behoort aan een wettelijk afgesloten dienstcontract zijnen wettelijken aard en benaming te ontnemen, en dat als eene overeenkomst van geldleening en geldplaatsing te beschouwen, onder voorwendsel dat eene waarborgsom is betaald geworden en het overeengekomen loon als den intrest van de gestorte som kan beschouwd worden, en omdat verder hij oordeelt dat de gernige omvang van den vleeschhandel van den beroepene het in dienstnemen van den beroeper onwaarschijnlijk zou maken, en dat er geen uitleg zou verstrekt worden over het in dienst nemen voor eenen bepaalden termijn van 8 maanden; dat al deze omstandigheden volmaakt verenigbaar zijn met een wezenlijk dienstcontract, en zooals hierboven herinnerd ook door partijen of door een hunner niets is gedaan, of aangevoerd geworden dat met den aard van een dienstcontract zou strijdig zijn.

Aangezien diensvolgens het tusschen partijen ontstane geschil loopt over een dienstcontract en valt onder de bevoegdheid van de Werkrechtssraden.

Dat dus de werkrechtssraad van Antwerpen ten onrechte zich onbevoegd heeft verklaard.

Aangezien echter de beroepene tot heden zich heeft onthouden om over den grond der zaak beslitselen en uitleg te verstrekken, en dat diensvolgens de zaak niet in staat is noch voldoende toegelicht om bij arrest ten gronde beslecht te worden, bij toepassing van het recht dat den Raad van beroep bezit, om, na de hervorming van het eerste vonnis, den grond der zaak tot zich te trekken.

Om deze redenen:

De Werkrechtssraad van Beroep, Kamer voor Bedienden, alle verdere en tegenstrijdige beslitselen verwerpende, verklaart het verzet gegrond, herroept het arrest bij verstek van... en rechtdoende over het beroep verklaart het gegrond, doet het bestreden vonnis te niet, en hetzelfde hervormende, en doende wat de eerste rechter hadde moeten doen, verklaart den werkrechtssraad bevoegd om over het geschil uitspraak te doen en verzendt de zaak voor den Werkrechtssraad van Eersten Aanleg van Antwerpen, Kamer voor bedienden, om daarover ten gronde uitspraak te doen op vervolging van de meest naartstige partij.

VLAAMSCHEN JURISTEN,

Gebruikt en verspreidt de Vlaamsche wetenschappelijke rechtliteratuur.

Prof. M. A. KLUYSKENS: Beginselen van Burgerlijk Recht.

I. De Verbintenissen (2e druk).

II. De Erfenissen.

III. De Schenkingen en Testamenten.

Prof. M. N. GUNZBURG: Het Huwelijkscontract.

Prof. M. L. FREDERICQ: Beginselen van het Belgische Handelsrecht.

Prof. M. P. BELLEFROID: Dictionnaire Français-Néerlandais des termes de droit (3e druk).

Mededeelingen

In onze Faculteiten

HOOGLERAAR Dr. Mr. J. WILMS

Dat de leerstoel van Romeinsche Instituten in de Rechtsgeleerde Faculteit te Gent, door de progressieve vernederlandsching opgevalen, werd toevertrouwd aan deze jonge vlaamsche geleerde, werd met vreugde en blijdschap vernomen door allen die bekommerd zijn om het wetenschappelijk peil van ons eigen Universiteit te Gent, en het opbloei van een nederlandsche geest in dit vlaamsch-wordend wetenschappelijk centrum.

Al zijn vrienden die hem gekend hebben aan de Universiteit wisten dat hij de aangewezen kandidaat was om de zware taak op zich te nemen, met toewijding en jonge

geestdrift, tevens met beproefde wetenschappelijkheid deze leerstoel te bezetten, en dat hij deze zaak niet zou opvatten als een vlaamsch « ersatz » van het vroeger fransch universitair onderwijs, maar met nieuw initiatief en inzicht, en eigen nederlandsche methodes.

Dr. mr. J. Wilms promoveerde met groote onderscheiding aan de Leuvense Universiteit tot doctor in de Klassieke letteren op een proefschrift over « Uxor civis Romani » en meer speciaal over de huwelijksluiting in het oude « jus civile » te Rome, zulks onder rechtstreeksche leiding van Prof. dr. J. Cochez, Hoogleraar in Romeinsch Publiek Recht, en onder raadgevende leiding van Prof. dr. Chr. Zevenbergen, hoogleraar in Romeinsch Recht aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.

Aan de Oostenrijksche Staatsuniversiteit te Weenen specialiseerde hij zich in Romeinsch privaatrecht bij de Professoren Dr. Maurits Wlassak, Dr. Fr. Von Woess en Dr. Schönbauer.

Hij doctoreerde eindelijk in de Rechten aan de Leuvense Universiteit.

Thans werkt hij onder leiding van de Weense Romanisten aan een uitgebreide studie over de « Indo-germaansche en de Romeinsche Huwelijksluiting ».

De benoeming van Dr. mr. J. Wilms heeft nog een meer bijzondere betekenis, voor de studie van het Romeinsch Recht zelf, wanneer de opvattingen van den nieuwen hoogleraar hierover, naar gezegd wordt, tamelijk veel verschillen van de traditionalistische opvattingen aan de Belgische Universiteiten, en hij zijn onderwijs zou beschouwen als een historische inleiding en vooral als grondslag van ons modern recht, en niet zoozeer als het kritisch onderzoek van de Romeinsche rechtsgevens als zoodanig. Deze opvatting zou sterk ingaan tegen de nefaste invloeden waardoor de romensch-rechtelijke begrippen hebben ingewerkt op onze moderne rechtsleer en een actie inluiden naar een meer nationale rechtsopvatting die zou groeien uit het germaansche oud-Vaderlandsch recht der Nederlanden.

Dr. J. Wilms is een onvermoeibare en geestdriftige werker, een Vlaming uit een stuk, een man van hoogstaande nederlandsche kultuur en buitengewone algemeene ontwikkeling.

Wij allen wenschen hem bij het inbezit nemen van zijn leerstoel de wetenschappelijke vruchtbaarheid die we met recht van hem verwachten, en de voortzetting van de mooie reeks successen die hij door zijn werk en studie heeft mogen boeken.

mr. Willem MELIS.

Rechterlijk leven

RECHTERLIJKE ORDE

Bij koninklijke besluiten van 9 December 1931: Is aan den heer Cruysmans (M.-M.-P.-T.), op zijn verzoek, ontslag verleend uit zijn ambt van ondervoorzitter in de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen.

Hij mag zijn aanspraak op pensioen doen gelden en is gemachtigd tot het voeren van den eertitel van zijn ambt;

Is tot eerste adjunct referendaris bij de rechtbank van koophandel te Brussel aangeduid voor eenen nieuwen termijn van drie jaar met ingang van 24 December 1931, de heer Daubresse (E.-G.-M.), adjunct referendaris bij die rechtbank.

* * *

Bij koninklijke besluiten van 12 December 1931: Is, op zijn verzoek, ontslag verleend: Aan den heer Angillis (E.-J.), uit zijn ambt van vrederechter van het kanton Veurne.

Hij is tot het emeritaat toegelaten en gemachtigd tot het voeren van den eertitel van zijn ambt;

Aan den Heer de Meulenaere (H.-G.-M.-G.), uit zijn ambt van plaatsvervangend rechter in het vrederecht van het kanton Nazareth;

Is tot toegevoegd griffier titulair bij het vrederecht van het 2e kanton Antwerpen benoemd, de heer Vets, J.-F., beambte ter griffie van dit vrederecht.

* * *

Bij koninklijke besluiten van 15 December 1931: Is, op hun verzoek, ontslag verleend:

Aan den heer Verbrugghen (J.-B.-M.), uit zijn ambt van plaatsvervangend rechter in het vrederecht van het kanton Herzele;

Aan den heer Herrens (F.-X.-M.), uit zijn ambt van griffier bij de rechtbank van eersten aanleg te Dendermonde.

Hij mag zijn aanspraak op pensioen doen gelden en is gemachtigd tot het voeren van den eertitel van zijn ambt;

Is tot plaatsvervangend rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel benoemd, de heer Rey (L.-M.-J.-F.), advocaat te Sint-Gillis, ter vervanging van den heer Teurlings, die als zoodanig afreedt;

Is aangeduid om gedurende eenen nieuwen termijn van drie jaar, met ingang van 8 December 1931, het ambt van eersten substituut procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen waar te nemen, de heer Le Jeune d'Allegeersheque, substituut procureur des Konings bij die rechtbank.

Balieleven

Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen

STAGISTEN FEEST

Op Donderdag 17 December, was de Conferentie in feest. De nieuw-ingeschreven stagisten werden dien dag ingelijfd, en te dier gelegenheid werd er een avondmaal opgediend in de Feestzaal Van Hellemont. Niet minder dan 90 confraters hadden er aan gehouden aanwezig te zijn, jongeren en ouderen zaten dooreen, en al spoedig was het ijs gebroken. Na het voorgerecht was de inlijving « in feite » voltrokken.

Wanneer echter de hongerigen gespijzigd, en de dorstigen gelaafd waren, nam Voorzitter Jules Franck het woord om de jongeren welkom te heeten, en er op te wijzen dat zij door hunne aanwezigheid op de vergaderingen en de feesten der Conferentie in nauwer voeling zouden komen met hunne oudere Confraters, waardoor dan ook de geest van broederlijkheid, die in ons ambt past, meer zou aangekweekt worden. Hij hield vervolgens de naam-afroeping der nieuwe Confraters, en verleende daarna het woord aan onzen Stafhouder Mr. Ferd. Zech.

De Stafhouder onderlijnde datgene wat de Voorzitter zegde over het bevorderen der confraterniteit onder de Advokaten, en drukte den wensch uit dat al de nieuw aangekomen eene vruchtbare carrière zouden maken.

Oud-Stafhouder Bauss, alhoewel hij reeds 54 jaar aan de Balie is ingeschreven, is nog steeds jong van hart gebleven. Hij sprak dan ook gloedvol over het beroep van Advokaat dat hij tegen geen enkel ander zou willen ruilen.

De jongeren kwamen daarna om de beurt aan het woord, en mevrouw Lagrou-Smits behaalde een welverdiend sukses wanneer zij in aller naam de Stafhouder Mr. Zech en Oud-Stafhouder Mr. Bauss bedankte.

Na enkele muzikale uitvoeringen, eindigde dit welgelukte feest.

* * *

Vlaamsche Conferentie der Balie van Gent

Wij hebben het genoegen hieronder een uittreksel te kunnen mededeelen uit de aanspraak van Mr. H. Van de Velde, voorzitter der Vlaamsche Balie van Gent, op de plechtige Openingszitting der Vlaamsche Conferentie.

DE KOMENDE VERVLAAMSCHING VAN HET GERECHT

De taak voor dewelke gij staat eischt van U, Waarde Confraters, een groote krachtsinspanning. Ge zult u welhaast te vertrouwen hebben met de vlaamsche rechtstaal.

In welke mate gij de vlaamsche rechtstaal zult te hanteeren hebben, zal ik u niet voorspellen. Maar ik meen nochtans uwe aandacht te moeten vestigen op de rasse evolutie der meeningen en gedachten op dat gebied.

Vóór enkele maanden nog werd te Antwerpen, door de Federatie der Belgische advokaten, het principe gehuldigd der tweetaligheid voor de procedure in het Vlaamsche land. En juist één maand geleden huldigde de Fransche Conferentie der Balie van Brussel het principe der ééntaligheid: vlaamsche procedure voor de rechtbanken van het vlaamsche land, fransche procedure voor de rechtbanken van het walenland.

En bijna terzelfdertijd, op de plechtige openingszitting der Vlaamsche Conferentie van Brussel trad de Stafhouder der Brusselsche Balie, Mr. Soudan, volmondig het principe der ééntaligheid bij.

De gedachte der ééntaligheid gaat dus haren gang en alles doet voorzien dat deze gedachte eersdaags tot de werkelijkheid zal gekomen zijn.

Ik ontken het niet: deze hervorming zal de Balie van Gent op eene harde proef stellen.

Dat de leden der Vlaamsche Conferentie de wet zullen eerbiedigen, dat hoeft niet gezegd te worden: als advokaten zijn we de eerste dienaars der wet. Maar de leden der Vlaamsche Conferentie zullen ook niet vergeten dat ze behooren tot een groote familie, « de Balie », waar de eerste plicht is « gentlemen » te zijn tegenover andersdenkende confraters en waar de leuze luiden moet: « omnia fraterne ».

Wij durven er overigens op te rekenen dat we van andere zijde met de zelfde gevoelens zullen bejegend worden.

Dat men zich dus behoede van pessimisme en men niet kome beweren dat het gezag en het gehalte onzer balie zal vervallen door een verandering in de rechtstaal.

De taal welke de Vlaamsche letterkundigen onuitputbare schatten heeft ter hand gesteld, bezit voor de Vlaamsche rechtsgeleerden den zelfden rijkdom en woordenschat.

Het hangt van ons af, van onze wilskracht en ons plichtbesef, om ons deze schatten toe te eigenen.

Wij spreken « le français d'un étranger ». Pleit dus in het vlaamsch.

Laat het ons openhartig bekennen, Mijne Heeren, dat de Fransch taal, hoe schitterend ze ook weze en wat men ook moge doen om er de geheimen van te kennen, toch altijd voor het grootste deel van ons een vreemde taal blijven zal.

Het is met ons, zooals het was met den Pruisischen Koning Frederik de Groote, welke in de Duitse literatuur « der Grosse Fritz » genoemd wordt.

Ziehier van de Engelsche Lord Macaulay, vertaald door Pichot, erover vertelt: « L'éducation » de Frédéric Le Grand avait été entièrement Française. Le haut rang que la France occupa » si longtemps en Europe et le mérite éminent des » poètes tragiques et comiques, des satiriques et » des prédicateurs qui illustrèrent le règne de » Louis XIV firent de la langue Française la » Reine de toutes les langues. Les Pays qui possédaient une littérature nationale: la patrie de » Dante, celle de Cervantes, celle de Shakespeare » et de Milton, adoptèrent presque entièrement les » modes intellectuelles de Paris.

» En Allemagne tous les fils de familles apprirent à parler et à écrire la langue française. » Qu'ils sussent parler et écrire avec élégance et

» même avec pureté et facilité leur propre langue, leurs parents ne s'en inquiétaient pas. » Frédéric Guillaume lui-même, le père du Grand » Frédéric, malgré tous ses vieux préjugés Saxons, exigea que son fils sur le Français et il » regarda comme inutile de lui faire enseigner » l'Allemand.

» Il n'est donc pas étonnant que le futur Frédéric le Grand professait une admiration illimitée pour les écrivains Français. Son plus cher » désir était d'occuper une place distinguée parmi » les grands prozateurs ou les grands poètes » Français. Il se mit donc à composer du matin » au soir de la prose et des vers Français. Mais le » résultat fut qu'il ne possédait à fond aucune » langue. Il prononçait aussi mal l'Allemand qu'il » l'écrivait et bien qu'il sut mieux le Français » que l'Allemand, son français était après tout, » le français d'un étranger ».

Dat is, Mijne Heeren, de taalgeschiedenis van den overwinnaar van den zevenjarigen oorlog. En ik vraag het u in gemeede, op hoevelen van ons zou deze taalgeschiedenis niet mogen toegepast worden?

Hoevelen zijn er niet die dezelfde taalopvoeding genoten hebben als de Groote Frederik en van wien men ten slotte zeggen moet, met den schrijver Lord Macaulay: « leur Français n'est après tout que le Français d'un étranger ».

Mijne heeren, het ligt niet in mijne bedoeling de grondige kennis der Fransche taal te onderschatten. Ik behoort tot de talrijke schaar Vlamingen die oordeelen dat voor een ontwikkelde vlamming de kennis der Fransche taal onontbeerlijk is. België is en moet blijven een éénheid waar twee culturen nevens elkander staan, maar die elkander moeten begrijpen.

En op internationaal gebied ligt België op een brandpunt.

Meer dan ooit ligt de vooruitgang der volkeren op den weg van internationale verstandhouding.

Door de schrikkelijke wereldcrisis worden de volkeren als het ware naar elkander gestuwd. Wij allen zijn beheerscht door de gedachte dat alleen de internationale solidariteit de volkeren redden kan.

Hoe zouden wij dan de nationale solidariteit kunnen loochenen of bestrijden en ons afzonderen van eene kultuur die deel uitmaakt van de nationale solidariteit en voor ons tevens een ervaren gids en tolk is op de wegen der internationale wereld?

Mijne Heeren, ik zei daar zoeven dat de rijke woordenschat der Vlaamsche taal ook ten dienste staat der rechtswetenschap, maar 't is een schat welke nog gedeeltelijk te ontginnen is.

Dat iedereen zijn plicht begrijpe en als de regels der confraterniteit het toelaten, dat men niet terugdeinze om van nu af aan te pleiten in de Vlaamsche taal, zelfs in Burgerlijke zaken.

En dat de jongeren zich niet gaan inbeelden dat de Vlaamsche taal nog geen gastvrijheid verworven heeft op onze rechtbanken.

Meer dan eens hebben wij mogen vaststellen met welke sympathieke belangstelling de Heeren Magistraten van het Hof en van de Rechtbanken de pogingen der vlaamsch-pleitende advokaten toekijken, en er zich bij aansluiten door Vlaamsche arresten of vonnissen.

Wij mogen aan de Hooge Magistraten de verzekering geven dat de leden der Vlaamsche Conferentie zeer gevoelig zijn aan deze belangstelling.

MEESTER KLUYSKENS GEHULDIGD

Mijne Heeren, indien het ontginningsveld der Vlaamsche rechtstaal reeds zóo uitgebreid is, dan is het grootendeels te danken aan dezen onder ons die het aangedurfd hebben de vlaamsche rechtswetenschap te beoefenen. En het is een traditie geworden op de Vlaamsche balie, dezen te huldigen die gedurende het verlopen jaar werkzaam waren op dat veld.

De Vlaamsche Conferentie heeft vroeger reeds hulde gebracht aan Mr. Kluyskens voor het verschijnen van de twee eerste boekdeelen van zijn standaardwerk: « De beginselen van het burgerlijk recht », namelijk « De verbintenissen » en « De erfenissen ».

Zij heeft ook hulde gebracht aan Mr. Frédéric voor zijn « Beginselen van het Belgisch handelsrecht ».

Dit jaar hebben we opnieuw het genoegen te mogen hulde brengen aan Mr. Kluyskens, bestuurder onzer Conferentie, die sedert ons laatste plechtige zitting het derde deel van zijn werk liet verschijnen: « De schenkingen en de testamenten », en daarbij nog een nieuwe uitgave heeft aan het licht gebracht van zijn eerste deel, handelende over de « Verbintenissen ».

Deze nieuwe uitgave is een volledige omwerking der eerste uitgave. Velen van ons zullen de zeer vleiende beoordeeling erover gelezen hebben in het nummer 5 van het « Rechtskundig Weekblad », het nieuwe en onmisbaar orgaan van alle Vlaamsche advokaten en juristen.

Mijn Waarde Confrater Kluyskens, de Vlaamsche Balie van Gent volgt uw streven met spannende belangstelling. Wij weten in welke moeilijke omstandigheden gij uw reuzenwerk hebt aangevat en welke offers het u gekost heeft om de eerste deelen aan het licht te brengen.

Gij hebt begrepen dat de wetenschap niet gediend is met betoogingen noch met feestvergaderingen. Ge houdt overigens niet van feestvergaderingen... Ge doet niet als de Joden die sedert eeuwen hun zelfde jammerklachten gaan uitstorten aan den klagmuur van den vernielden tempel van Salomo.

Zonder aarzelen hebt ge u alleen aan het werk gezet, zonder helpers. Steen voor steen trekt ge uw tempel van rechtswetenschap naar omhoog. Ondersteuning van wege wetenschappelijke fondsen hebt ge nooit verkregen, en misschien nooit gevraagd: de torens van uw tempel schieten wellicht niet hoog genoeg naar de stratosfeer...

Maar uw tempel komt er... als God u maar de gezondheid verleent.

Uw werk zal voor de jongere geslachten een spoorslag wezen.

Wij noemen uw werk, met bewonderende genegeheid althans: « de kleine Kluyskens ». Mochten de jongeren het eens beleven dat het « De Groote Kluyskens » genoemd worde.

(Eene ovatie besloot deze hulde).

Uitgever: Drukk. « Mercurius »

Best.: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95